

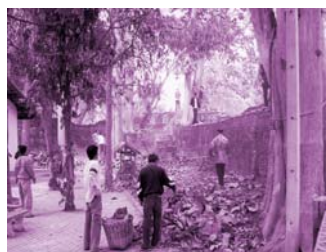
คำนำ

หน่วยงานภาคีเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งต่อกระบวนการจัดให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคม และเป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรต่างๆและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด เพื่อประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ดังนั้นเพื่อให้หน่วยงานภาคีทราบถึงขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงาน ในฐานะผู้ดูแลการทำงานบริการสังคมของผู้กระทำผิด กลุ่มงานบริการสังคม กองกิจการชุมชนและบริการสังคม จึงได้ดำเนินการจัดทำคู่มือการทำงานบริการสังคมสำหรับหน่วยงานภาคีขึ้น

กลุ่มงานบริการสังคม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือคู่มือการทำงานบริการสังคมสำหรับหน่วยงานภาคีฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการจัดให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคมของหน่วยงานภาคี และสำหรับองค์กร ที่ให้ความสนใจจะเข้าร่วมเป็นหน่วยงานภาคี สามารถศึกษาและติดต่อสอบถามเพื่อเข้าร่วมเป็นหน่วยงานภาคีการทำงานบริการสังคมได้ที่กรมคุมประพฤติ และสำนักงานคุมประพฤติทุกแห่งทั่วประเทศ

กลุ่มงานบริการสังคม
กองกิจการชุมชนและบริการสังคม
กรมคุมประพฤติ

สารบัญ

	หน้า
■ คำนำ	1
■ สารบัญ	2
■ การทำงานบริการสังคมคืออะไร	3
■ วัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม	3
■ หน่วยงานภาคีหมายถึง	4
■ หน่วยงานภาคีมีความสำคัญอย่างไร	4
■ ผู้ควบคุมดูแลการทำงานบริการสังคมคือใคร	5
■ ขั้นตอนก่อนส่งผู้กระทำผิดไปหน่วยงานภาคี	5
■ ขั้นตอนการเข้าร่วมเป็นหน่วยงานภาคี	6
■ และการดำเนินงานเมื่อเป็นหน่วยงานภาคี	
■ การติดตามและประเมินผล	11
■ การทำงานบริการสังคมมีกี่รูปแบบ	11
■ กิจกรรมการทำงานบริการสังคมมีอะไรบ้าง	12
■ หลักพิจารณาการจัดกิจกรรมหรือ	13
จัดให้ทำงานบริการสังคม	
■ ประโยชน์ที่ได้จากการทำงานบริการสังคม	13
■ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานบริการสังคม	15
■ การใช้มาตรการการทำงานบริการสังคม	18
ในอนาคต	
■ ภาคผนวก	19

การทำงานบริการสังคมคืออะไร

การทำงานบริการสังคมหรือการทำงานสาธารณประโยชน์ ในความรับผิดชอบของกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม หมายถึง การที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนดให้ผู้กระทำผิดในคดีอาญาต้องทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมหรือผู้เสียหายโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนภายใต้ความยินยอมหรือ คำร้องขอทำงานบริการสังคมของผู้กระทำผิด นอกจากนี้คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดยังสามารถกำหนดให้การทำงานบริการสังคมเป็นวิธีการหนึ่งในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม

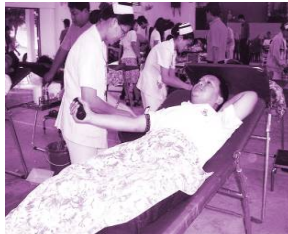
1. เพื่อกระตุ้นให้ผู้กระทำผิดตระหนักถึงความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ ความมีวินัย ตลอดจนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อลดความเสี่ยงภัยที่ก่อขึ้นด้วยการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน รวมทั้ง ผู้เสียหาย
4. เพื่อให้สังคม ชุมชนยอมรับผู้กระทำผิด
5. เป็นการนำมาตรการทางเลือกอื่นมาใช้แทนวิธีการลงโทษจำคุกหรือโทษปรับ โดยการจำกัดเสรีภาพ จำกัดเวลาพักผ่อนส่วนตัวด้วยการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม

หน่วยงานภาคีหมายถึง

หน่วยงานที่สำนักงานคุมประพฤติขอความร่วมมือ และตกลงให้เป็นสถานที่ที่ผู้กระทำผิดจะไปช่วยเหลือทำงานด้านต่างๆ ซึ่งมีทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน หรือหน่วยงานท้องถิ่น รวมทั้งสถานที่สาธารณประโยชน์ แต่สำหรับหน่วยงานภาคเอกชนจะต้องเป็นลักษณะองค์กรสาธารณกุศลหรือองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร และไม่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง

หน่วยงานภาคีมีความสำคัญอย่างไร

เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่จะช่วยรองรับการให้ผู้กระทำผิดได้ไปทำงานชดเชยตอบแทนสังคม เพื่อให้เกิดจิตสำนึก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นคนดีของสังคมต่อไป ดังนั้นหน่วยงานภาคีการทำงานบริการสังคมจึงเป็นองค์กรเครือข่ายที่ช่วยสนับสนุนภารกิจ การป้องกันอาชญากรรม และการสร้างความสงบสุขในสังคมอีกทางหนึ่ง

ผู้ควบคุมดูแลการทำงานบริการสังคมคือใคร

ผู้ควบคุมดูแลการทำงานบริการสังคม หมายถึง พนักงานคุมประพฤติหรือ อาสาสมัครคุมประพฤติ/เครือข่ายชุมชนที่พนักงานคุมประพฤติมอบหมาย หรือ ผู้แทนของหน่วยงานภาคี ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลและบันทึกผลการ ทำงานบริการสังคมของผู้กระทำผิดให้ครบตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนด และเกิด ประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม

ขั้นตอนก่อนส่งผู้กระทำผิดไปหน่วยงานภาคี

ภายหลังศาลมีคำพิพากษากำหนดเงื่อนไขให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการ สังคมหรือศาลได้มีคำสั่งให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ รวมทั้ง กรณีประเมินสภาพปัญหาความต้องการ ความจำเป็นของผู้กระทำผิดตาม เกณฑ์การจำแนก เห็นสมควรให้ทำงานบริการสังคม ตลอดจนกรณีของ ผู้ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่ควรได้รับการฟื้นฟูด้วยวิธีการทำงานบริการสังคม เมื่อผู้กระทำผิดได้มาพบพนักงานคุมประพฤติแล้ว พนักงานคุมประพฤติจะดำเนินการ สอบปากคำเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติภูมิหลังและให้ตอบแบบสอบถามเพื่อสำรวจ ทักษะ ความสนใจ และความสามารถเฉพาะบุคคลเพื่อนำมาประกอบการพิจารณา ในการจัดให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคม โดยคำนึงถึงประเภทของงาน การเดินทาง ผลกระทบต่อเวลาในการศึกษา การประกอบอาชีพ หรือภาระ รับผิดชอบต่อครอบครัว รวมทั้งความปลอดภัยของสังคม หลังจากนั้นพนักงาน คุมประพฤติจะปฐมนิเทศผู้กระทำผิดเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการทำงานบริการสังคม
2. ลักษณะการทำงาน และระยะเวลา (จำนวนชั่วโมง) ที่จะต้องทำให้ครบตามกำหนด
3. ความรับผิดชอบและการปฏิบัติตนของผู้กระทำผิดในระหว่างที่ไปทำงานบริการสังคมรวมทั้งบทบาทของหน่วยงานภาคีต่อผู้กระทำผิด
4. ผลดีในการปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือคำสั่งและผลที่จะได้รับในกรณีที่ฝ่าฝืนเงื่อนไขหรือคำสั่ง
5. การจัดให้ทำงานบริการสังคม พนักงานคุมประพฤติอาจจัดเองหรือส่งให้หน่วยงานภาคีเป็นบางครั้งก็ได้ ทั้งนี้โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมรวมทั้งสถานที่ที่ให้ทำงานต้องสะดวกในการเดินทางของผู้กระทำผิด

ขั้นตอนการเข้าร่วมเป็นหน่วยงานภาคีและการดำเนินงาน เมื่อเป็นหน่วยงานภาคี

1. ก่อนเป็นหน่วยงานภาคี

หน่วยงานจะได้รับการติดต่อสอบถามและมีหนังสือขอความร่วมมือในการเป็นหน่วยงานภาคีการทำงานบริการสังคมจากสำนักงานคุมประพฤติ ซึ่งเป็นการสอบถามความประสงค์ของหน่วยงานว่ามีความสนใจและพร้อมเข้าร่วม

เป็นหน่วยงานภาคีหรือไม่ ซึ่งหน่วยงานสามารถแจ้งความประสงค์ได้โดยกรอกข้อมูลในแบบสำรวจเบื้องต้นตามที่สำนักงาน/กรมคุมประพฤติจัดส่งให้ โดยขอให้หน่วยงานกรอกข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่เห็นสมควรจัดให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคมแล้วส่งคืนสำนักงานคุมประพฤติ ทั้งนี้เพื่อสำนักงานคุมประพฤติจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบในการพิจารณาส่งผู้กระทำผิดมาทำงานบริการสังคมได้อย่างเหมาะสม (ลักษณะประเภทงานที่สามารถกำหนดให้ทำ เช่น งานพัฒนาหรือทำความสะอาดที่สาธารณะ งานช่วยเหลือดูแลอำนวยความสะดวกงานด้านเอกสาร ฯลฯ)

การส่งผู้กระทำผิดมาทำงานบริการสังคม

ในการส่งผู้กระทำผิดมาทำงาน พนักงานคุมประพฤติจะทำหนังสือส่งตัวโดยส่งทางไปรษณีย์ และให้ผู้กระทำผิดถือสำเนาหนังสือมาติดต่อหน่วยงานภาคีที่ได้มีการติดต่อประสานงานไว้แล้ว หรือให้อาสาสมัครคุมประพฤติ / เครือข่ายชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เป็นผู้ถือหนังสือส่งตัวมายื่นพร้อมกับพาผู้กระทำผิดมาพบ (สำหรับเอกสารที่ส่งมาพร้อมกับหนังสือส่งตัว ได้แก่ แบบรายงานผลการปฏิบัติงานของผู้กระทำผิด)

2. การดำเนินงานเมื่อเป็นหน่วยงานภาคี

1. การเตรียมการ เมื่อตอบรับการเข้าร่วมเป็นหน่วยงานภาคีแล้ว ขอให้หน่วยงานมอบหมายบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำและควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้กระทำผิดตลอดจนชี้แจงให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงขั้นตอนการปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้องและวัตถุประสงค์ของการจัดให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคม

2. การจัดให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคม เมื่อหน่วยงานได้รับหนังสือขอส่งผู้มาทำงานบริการสังคม และผู้กระทำผิดได้มาพบแล้วขอให้หน่วยงานดำเนินการดังนี้

- 2.1 ชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับประเภทของงาน/กิจกรรม ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงาน รวมทั้งกฎระเบียบของหน่วยงาน
- 2.2 แนะนำให้รู้จักกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้กระทำผิด
- 2.3 ทำความตกลงกับผู้กระทำผิดเกี่ยวกับวันและเวลาในการปฏิบัติงานที่จะไม่เป็นผลเสียต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ หรือภาระรับผิดชอบต่อครอบครัว โดยกำหนดให้การทำงานเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่สำนักงานคุมประพฤติแจ้งไว้ในหนังสือขอส่งผู้ทำงานบริการสังคม
- 2.4 ควรกำหนดให้ผู้ทำงานบริการสังคมทำงานอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 วัน และไม่ควรเกิน 5 วัน ในแต่ละสัปดาห์ เว้นแต่ตามคำร้องขอของผู้ทำงาน (ควรบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร) การกำหนดชั่วโมงทำงานในแต่ละวัน ควรอยู่ระหว่าง 3 – 6 ชั่วโมง
- 2.5 ในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งจะมีความแตกต่างจากผู้ใหญ่ ทั้งในด้านวุฒิภาวะอารมณ์ และกายภาพโดยรวม การจัดให้ทำงานจึงควรจัดให้เหมาะสม และอาจมีการพูดคุยให้คำแนะนำหรือสะท้อนให้เห็นคุณค่าจากการทำงาน

2.6 บันทึกข้อมูลวัน เวลา ที่ผู้กระทำผิดมาทำงาน ผลการปฏิบัติงาน และความเห็นตามความเป็นจริงลงไว้ในแบบรายงาน ผลการปฏิบัติงานที่แนบมาพร้อมกับหนังสือขอส่ง ผู้ทำงานบริการสังคม การนับจำนวนชั่วโมงการทำงาน บริการสังคมให้นับตามที่ผู้กระทำผิดได้ทำงานจริงด้วยตนเอง โดยไม่สามารถให้ผู้อื่นมาทำงานแทนหรือช่วยทำงาน รวมทั้งไม่ให้มีการบริจาคเงินหรือทรัพย์สินสิ่งของอื่นๆ แทนการทำงาน การนับเวลาพักและเวลารับประทานอาหาร นับให้ไม่เกินครึ่งชั่วโมง และในกรณีมีเหตุสุดวิสัย เช่น ฝนตกจนไม่สามารถทำงานได้ และไม่สามารถจัดหางานอื่นที่เหมาะสมแทน ให้นับเวลาการทำงานเป็น 2 ชั่วโมง หากได้ทำงานไปบ้างแล้วเกินกว่า 2 ชั่วโมง ให้นับเวลาตามที่ทำงานได้จริง

3. การรายงานผล

หน่วยงานภาครายงานเมื่อ

1. กรณีสำนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ส่ง

1.1 เมื่อผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคมตามกำหนดนัด ครบจำนวนชั่วโมง ขอให้เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลประเมินผลการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ของผู้กระทำผิดลงในแบบรายงาน ตลอดจนรายงานพฤติกรรมพิเศษด้วย (หากมี) เช่น ผู้กระทำผิดมีความตั้งใจทำงานและช่วยเหลืองานอื่นๆ ของหน่วยงานด้วย หรือทำงานครบ แต่มีความประพฤติไม่เหมาะสมบางประการคือ (ระบุตามข้อเท็จจริง)

การส่งแบบรายงานผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวิธีการที่หน่วยงานภาครีตกลงกับสำนักงานคุมประพฤติ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี ดังนี้

ก. หน่วยงานภาคีดำเนินการส่งให้สำนักงานคุมประพฤติทางไปรษณีย์ ซึ่งอาจดำเนินการส่งโดยทันที เมื่อผู้กระทำผิดแต่ละรายทำงานครบตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนด หรือรวบรวม แล้วส่งเป็นรายเดือน

ข. ใส่ซองปิดผนึกและมอบให้อาสาสมัครคุมประพฤติ หรือบุคคลในชุมชนที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานคุมประพฤติเป็นผู้ประสานงานนำไปส่งให้สำนักงานฯ

1.2 กรณีผู้กระทำผิดไม่มาทำงานบริการสังคมหรือมีพฤติการณ์พิเศษ เช่น ก่อความเสียหายต่อหน่วยงาน หรือได้รับอุบัติเหตุขณะทำงาน เจ้าหน้าที่ดูแลจรรยาบรรณให้สำนักงานคุมประพฤติทราบทันทีทางโทรศัพท์หรือแจ้งโดยเร็ว เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาให้ทันเหตุการณ์ แต่หากหน่วยงานภาคีหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้เอง ก็ให้รายงานตามแบบรายงานผลการปฏิบัติงานในหัวข้อพฤติการณ์พิเศษโดยเร็ว

2. กรณีหน่วยงานภาคีรับคำสั่งจากศาลให้ผู้กระทำผิดมาทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ ให้หน่วยงานภาคีรายงานต่อศาลโดยตรงเมื่อ

- ประวัติของผู้ต้องโทษปรับที่ให้อำนาจไม่ถูกต้อง
- พฤติการณ์เกี่ยวกับการทำงานได้เปลี่ยนแปลงไป (พฤติการณ์พิเศษ)
- ผู้ต้องโทษปรับไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนด
- ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมครบตามที่ศาลกำหนด

การติดตามและประเมินผล

หลังจากผู้กระทำให้ผิดทำงานบริการสังคมได้ระยะหนึ่งแล้ว พนักงานคุมประพฤติ จะติดตาม และประเมินผลการทำงานเพื่อดูว่าการทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง หากมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องใดจะได้แก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่ ในการติดตามประเมินผลการทำงานมีการดำเนินงาน 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 หน่วยงานภาคีรายงานผลการทำงานไปยังสำนักงานคุมประพฤติ

ส่วนที่ 2 พนักงานคุมประพฤติออกไปสอดส่องดูแล หรือสอบถามด้วยตนเอง หรือมอบหมายให้อาสาสมัครคุมประพฤติหรือเครือข่ายในชุมชนออกไปสอดส่องดูแล

การทำงานบริการสังคมมีกี่รูปแบบ

1. การทำงานบริการสังคมแบบรายบุคคล หมายถึง การจัดให้ผู้กระทำให้ผิดแต่ละคนไปทำงานบริการสังคมที่หน่วยงานภาคี ตามความรู้ ความสามารถ หรือการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน หรือชุมชน เช่น การทำงานด้านเอกสาร การสอนหนังสือ การสอนทักษะการเล่นกีฬา การดูแลผู้ด้อยโอกาส เป็นต้น

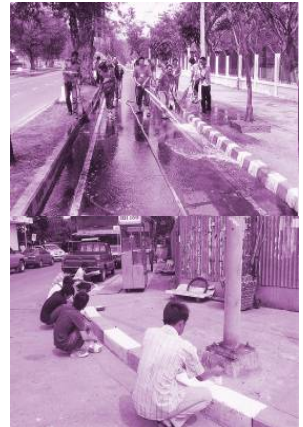
2. การทำงานบริการสังคมแบบกลุ่ม หมายถึง การจัดให้ผู้กระทำให้ผิดทำงานรวมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยฝึกทักษะด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นให้ดีขึ้น หรือเป็นการทำงานตามความต้องการของชุมชน ที่ลักษณะงานต้องใช้คนจำนวนมาก หรือเพื่อส่งเสริมการยอมรับและความสัมพันธ์อันดี เช่น งานปลูกต้นไม้ งานพัฒนาสถานที่สาธารณะ ศาสนสถาน บุคคลอกุศลอง ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม ผู้กระทำให้ผิดบางรายอาจถูกจัดให้ทำงานบริการสังคมทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มรวมกันไปก็ได้

กิจกรรมการทำงานบริการสังคมมีอะไรบ้าง

กิจกรรมการทำงานบริการสังคมที่จัดให้ผู้กระทำผิดทำมีหลากหลายกิจกรรม ดังนี้

1. การพัฒนาหรือทำความสะอาดสถานที่สาธารณะ เช่น ศาสนสถาน (วัด โบสถ์ มัสยิด) โรงเรียน สวนสาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยว ฯลฯ
2. การดูแลรักษาสภาพแวดล้อม เช่น การปลูกและดูแลสวนป่า สวนหย่อม หรือสวนสาธารณะ
3. การช่วยเหลือ ดูแลอำนวยความสะดวก หรือให้ความบันเทิงแก่คนพิการ เด็กกำพร้า คนชรา ผู้ป่วยในสถานสงเคราะห์หรือสถานพยาบาล เช่น การอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟัง
4. การปลูกสร้างซ่อมแซมอาคาร สถานที่ สาธารณประโยชน์ เช่น โรงเรียน งานช่างไม้ ช่างประปา ช่างไฟฟ้า และช่างสี
5. ฝึกสอนความรู้ต่างๆ เช่น สอนหนังสือ สอนดนตรี แก่เด็กนักเรียน ฝึกสอนวิชาชีพช่างซ่อม เครื่องใช้ไฟฟ้า ซ่อมรถจักรยาน และสอนกีฬา
6. กิจกรรมอื่นๆ เช่น การทำงานในห้องสมุด การทาสีเครื่องหมายจราจร การบริจาคโลหิต การร่วมรณรงค์ป้องกันอาชญากรรม ลดอุบัติเหตุจากการดื่มสุรา เป็นต้น

หลักพิจารณาการจัดกิจกรรมหรือจัดให้ทำงานบริการสังคม

- ☛ พิจารณาจากฐานความผิด เจ็บใจ หรือคำสั่งของศาล อนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
- ☛ พิจารณาลักษณะนิสัย ความประพฤติ ความสนใจ ความรู้ ทักษะ ความสามารถทั่วไปและความสามารถพิเศษ รวมทั้งการศึกษาและการประกอบอาชีพ
- ☛ งานที่จัดให้ทำจะต้องไม่ใช่งานที่เสี่ยงภัยหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย และความปลอดภัยของผู้กระทำผิด เช่น การทำงานในที่สูงหรือเกี่ยวข้องกับเครื่องจักร ของมีคมหรือสารเคมีที่เป็นอันตราย เป็นต้น
- ☛ การให้ผู้กระทำผิดทำงานใด ต้องไม่เป็นการแย่งงานอาชีพของลูกจ้าง หรือผู้มีรายได้ประจำจากงานนั้นอยู่ก่อน

ประโยชน์ที่ได้จากการทำงานบริการสังคม

1. ต่อผู้กระทำผิด

- ผู้กระทำผิดไม่ต้องรับโทษจำคุกโดยสามารถอยู่กับครอบครัวได้ตามปกติ
- เป็นผลการพัฒนาต่อจิตใจของผู้กระทำผิด เช่น เกิดความสำนึกผิด ความภาคภูมิใจหรือความรู้สึกเห็นผลลบต่อการกระทำผิด
- ได้พัฒนาคุณค่าในตัวเอง และเกิดความภาคภูมิใจที่ได้ทำคุณประโยชน์ให้ผู้อื่นและสังคม

- สร้างประสบการณ์และทักษะในการทำงาน ฝึกความมีวินัย และความรับผิดชอบ
- เป็นทางเลือกในการชดเชยความเสียหายสำหรับผู้กระทำผิดที่มีรายได้น้อย
- สังคมและชุมชนมองเห็น “คุณค่า” ของผู้กระทำผิด พร้อมให้อภัยและให้การยอมรับ
- ฝึกการทำงานเป็นทีมและได้ถ่ายทอดความรู้ในการทำงานซึ่งกันและกัน

2. ต่อผู้เสียหาย

- ได้รับการชดเชยความเสียหายที่นอกเหนือจากทรัพย์สิน
- ทำให้ผู้เสียหายสามารถร่วมกำหนดวิธีปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด โดยการกำหนด ประเภทงาน จำนวนชั่วโมงการทำงานบริการสังคม
- ทำให้ผู้เสียหายเปลี่ยนความโกรธเป็นการให้อภัย จึงช่วยลดความขัดแย้ง
- ผู้เสียหายได้รับประโยชน์จากการทำงานบริการสังคมโดยตรง เช่น ในคดีบุกรุก ทำให้เสียทรัพย์สิน หากให้ผู้กระทำผิดซ่อมแซมทรัพย์สินที่เสียหาย

3. ต่อสังคมและชุมชน

- เป็นการประหยัดงบประมาณในการจ้างแรงงาน
- เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมมากขึ้น โดยการเข้าร่วมเป็นหน่วยงานภาคีทำงานบริการสังคม

- สังคม/ชุมชนได้รับประโยชน์จากงานที่ผู้กระทำผิดทำโดยตรง
- เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจกระบวนการยุติธรรมอีกทางหนึ่ง
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

4. ต่อกระบวนการยุติธรรม

- เป็นทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ทำให้ผู้กระทำผิดบางประเภทไม่ต้องถูกลงโทษด้วยวิธีการใช้เรือนจำ
- ช่วยลดความแออัดและประหยัดค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้กระทำผิด
- เป็นการป้องกันอาชญากรรม
- การทำงานบริการสังคมสามารถใช้เป็นกิจกรรมการประชาสัมพันธ์รณรงค์ป้องกันการกระทำผิดหรือรณรงค์ในเรื่องที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานบริการสังคม

1. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2545 มาตรา 30/1 และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56
2. พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 มาตรา 23 (4)

การทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ

โทษปรับเป็นโทษทางอาญาอย่างหนึ่งที่ถูกจัดไว้ในกลุ่มแนวคิดเรื่องการบังคับตอบโต้ทางเศรษฐกิจ โดยเป็นการบังคับกับทรัพย์สินของผู้กระทำผิด แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายอาญามาตรา 29 ได้กำหนดไว้ว่าหากผู้กระทำผิดไม่มีเงิน

เพียงพอที่จะชำระค่าปรับให้ศาลสั่งกักขังบุคคลนั้นไว้แทนค่าปรับ ซึ่งโทษกักขังเป็นโทษที่รุนแรงกว่าโทษปรับ เพราะเป็นการทำให้ผู้กระทำผิดต้องสูญเสียอิสรภาพ นอกจากนี้ปัญหาเรื่องสถานที่กักขังไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสมก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีการนำการทำงานบริการสังคมมาใช้เป็นทางเลือกให้กับผู้กระทำผิดที่ถูกศาลพิพากษาลงโทษปรับ แต่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ

ขั้นตอนการทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 30/1

เมื่อศาลพิพากษาลงโทษปรับไม่เกิน 80,000 บาท ผู้ต้องโทษปรับที่ไม่ใช่ชนิดบุคคล และไม่มีเงินพอที่จะชำระค่าปรับ สามารถยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคัดขอทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับได้ ซึ่งศาลจะพิจารณาถึงฐานะการเงิน ประวัติ และสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับ หากศาลเห็นสมควรมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ ศาลจะกำหนดลักษณะหรือประเภทของงาน ผู้ดูแลการทำงาน วันเริ่มทำงาน ระยะเวลาทำงาน และจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวันในคำสั่งด้วย ในกรณีที่ศาลไม่ได้กำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานติดต่อกันไป การทำงานบริการสังคมต้องอยู่ภายในกำหนดระยะเวลา 2 ปี นับแต่วันเริ่มทำงานตามที่ศาลกำหนด

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับแล้ว หากปรากฏข้อเท็จจริงต่อศาลในภายหลังว่าผู้ต้องโทษปรับมีเงินเพียงพอที่จะชำระค่าปรับได้ในเวลาที่ยื่นคำร้อง หรือฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนด ศาลสามารถเพิกถอนคำสั่งอนุญาต และปรับหรือกักขังแทนค่าปรับผู้ต้องโทษปรับได้ นอกจากนี้ในระหว่างที่ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ หากผู้ต้องโทษปรับไม่ต้องการที่จะทำงานต่อไป ก็สามารถยื่นคำร้องต่อศาลขอเปลี่ยนเป็นรับโทษปรับ หรือกักขังแทนค่าปรับก็ได้ ซึ่งทั้งสองกรณีดังกล่าว

ข้างต้น ศาลจะหักจำนวนวันที่ทำงานมาแล้วในอัตรา วันละ 200 บาท ออกจากจำนวนเงินค่าปรับ

การทำงานบริการสังคมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56

การทำงานบริการสังคมตามมาตรานี้ เป็นเงื่อนไขหนึ่งของการคุมความประพฤติ สำหรับผู้ที่ศาลพิพากษาหรือการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี ซึ่งการจัดให้ทำกิจกรรมบริการสังคมให้เป็นไปตามที่พนักงานคุมประพฤติ และผู้กระทำผิดเห็นสมควร

ในทางปฏิบัติแม้ว่าศาลจะไม่ได้กำหนดเงื่อนไขการทำงานบริการสังคม แต่หากพนักงานคุมประพฤติพิจารณาแล้วเห็นว่า การให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคมจะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขฟื้นฟู ก็อาจจัดให้ผู้กระทำผิดทำงานบริการสังคมได้ ภายใต้ความสมัครใจของผู้นั้น

การทำงานบริการสังคมตาม พ.ร.บ.ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 มาตรา 23 (4)

เป็นวิธีการหนึ่งที่คณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด อาจกำหนดในการจัดทำแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ทำงานบริการสังคมร่วมกับการดำเนินการอื่นที่เหมาะสมเพื่อให้ดำรงชีวิตห่างไกลยาเสพติด

การใช้มาตรการการทำงานบริการสังคมในอนาคต

ปัจจุบันการทำงานบริการสังคมใช้ในวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด และเพื่อการชดใช้หรือทดแทนความผิดเป็นหลัก แต่ขณะนี้กระทรวงยุติธรรมมีนโยบายให้ศึกษาและนำมาตรการลงโทษระดับกลางที่ใช้รูปแบบไม่ควบคุมตัวมาใช้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งการทำงานบริการสังคมเป็นมาตรการหนึ่ง ที่นานาอารยประเทศได้นำมาใช้แทนโทษจำคุกระยะสั้นหรือโทษปรับ โดยเป็นทางเลือกให้กับผู้กระทำผิด ที่ไม่มีความประพฤติเสียหายร้ายแรงได้ใช้เวลาไปทำงานที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนหรือสังคมโดยรวม แทนการจำคุกที่จะต้องสูญเสียอิสรภาพหรือเสียเงินค่าปรับแต่ไม่ได้ก่อให้เกิดความสำนึกผิด

ดังนั้น การที่ท่านเข้าร่วมเป็นหน่วยงานภาคีการทำงานบริการสังคม จึงถือเป็นการทำงานในฐานะหุ้นส่วนกับกรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม ที่จะช่วยให้ผู้กระทำผิดได้กลับตัวกลับใจ และมีโอกาสอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้โดยไม่ต้องมีมลทินติดตัว นอกจากนี้หน่วยงานของท่านยังได้รับประโยชน์จากผลการทำงาน โดยไม่ต้องเสียค่าจ้างแต่อย่างใด จึงนับเป็นมูลค่าเพิ่มให้กับทุกฝ่าย

ภาคผนวก

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานบริการสังคม

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15)

พ.ศ. 2545 มาตรา 30/1

มาตรา 30/1 ในกรณีที่ศาลพิพากษาปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท ผู้ต้องโทษปรับซึ่งมิใช่นิติบุคคลและไม่มีเงินชำระค่าปรับอาชญากรรมต่อศาลชั้นต้นที่พิพากษาคดีเพื่อขอทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์ แทนค่าปรับ

การพิจารณาคำร้องตามวรรคแรกเมื่อศาลได้พิจารณาถึงฐานะการเงิน ประสิทธิภาพและความผิดของผู้ต้องโทษปรับแล้วเห็นเป็นการสมควร ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับก็ได้ ทั้งนี้ ภายใต้การดูแลของพนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการสังคม การกุศล สาธารณะหรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับดูแล

กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับให้ศาลกำหนดลักษณะหรือประเภทของงาน ผู้ดูแลการทำงาน วันเริ่มทำงาน ระยะเวลาทำงาน และจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงเพศ อายุ ประสิทธิภาพ การนับถือศาสนา ความประพฤติ

สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมหรือสภาพความผิดของผู้ต้องโทษประกอบด้วย และศาลจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผู้ต้องโทษปรับเปลี่ยน เพื่อแก้ไขฟื้นฟูหรือป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำอีกก็ได้

ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลว่าพฤติการณ์เกี่ยวกับการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ของผู้ต้องโทษปรับได้เปลี่ยนแปลงไป ศาลอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งที่กำหนดไว้ นั่นก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ในการกำหนดระยะเวลาทำงานแทนค่าปรับตามวรรคสาม ให้นำบทบัญญัติมาตรา 30 มาใช้บังคับโดยอนุโลม และในกรณีที่ศาลมิได้กำหนดให้ผู้ต้องโทษปรับทำงานติดต่อกันไป การทำงานดังกล่าวต้องอยู่ภายในกำหนดระยะเวลาสองปีนับแต่วันเริ่มทำงานตามที่ศาลกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการกำหนดจำนวนชั่วโมงทำงานตามวรรคสาม ให้ประธานศาลฎีกา มีอำนาจออกระเบียบราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมกำหนดจำนวนชั่วโมงที่ถือเป็นการทำงานหนึ่งวัน สำหรับงานบริการสังคมหรืองานสาธารณประโยชน์แต่ละประเภทได้ตามที่เห็นสมควร

ประมวลกฎหมายอาญา

* มาตรา 56 ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุกและในคดีนั้นศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี ถ้าไม่ปรากฏว่า ผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อนหรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้นหรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้วเห็นเป็นการสมควรศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิด แต่รอกำหนดโทษไว้หรือการกำหนดโทษแต่รอกำหนดโทษไว้ แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลาที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดยจะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้

** เงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดนั้น ศาลอาจกำหนดข้อเดียวหรือหลายข้อดังต่อไปนี้

(1) ให้ไปรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานที่ศาลระบุไว้เป็นครั้งคราวเพื่อเจ้าพนักงานจะได้สอบถาม แนะนำ ช่วยเหลือ หรือตักเตือนตามที่เห็นสมควรในเรื่องความประพฤติและการประกอบอาชีพ หรือจัดให้กระทำการกิจกรรมบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ตามที่เจ้าพนักงานและผู้กระทำความผิดเห็นสมควร

(2) ให้ฝึกหัดหรือทำงานอาชีพอันเป็นกิจจะลักษณะ

(3) ให้ละเว้นการคบหาสมาคมหรือการประพฤติใดอันอาจนำไปสู่การกระทำความผิดในทำนองเดียวกันอีก

(4) ให้ไปรับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดให้โทษ ความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจหรือความเจ็บป่วยอย่างอื่น ณ สถานที่และตามระยะเวลาที่กำหนด

(5) เจื่อนใจอื่นๆ ตามที่ศาลเห็นสมควรกำหนดเพื่อแก้ไขฟื้นฟูหรือป้องกันมิให้ ผู้กระทำความผิดกระทำหรือมีโอกาสดำเนินการทำความผิดซ้ำอีก เจื่อนใจตามที่ศาลได้กำหนดตามความในวรรคก่อนนั้น ถ้าภายหลังความปรากฏแก่ศาลตามคำขอของผู้กระทำความผิด ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้นั้น ผู้อนุบาลของผู้นั้น พนักงานอัยการหรือเจ้าพนักงานว่าพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องแก่การควบคุมความประพฤติของผู้กระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อศาลเห็นสมควรศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมหรือเพิกถอนข้อหนึ่งข้อใดเสียก็ได้ หรือจะกำหนดเจื่อนใจข้อใดตามที่กล่าวในวรรคก่อนที่ศาลยังมีได้กำหนดไว้เพิ่มเติมขึ้นอีกก็ได้

* มาตรา 56 วรรคแรก แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2545

** มาตรา 56 วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2532)

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

พ.ศ. 2545 มาตรา 23 (4)

มาตรา 23 ในการจัดทำแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามมาตรา 22 ให้กำหนดสถานที่และวิธีการสำหรับฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โดยคำนึงถึง อายุ เพศ ประวัติ พฤติกรรมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจน สภาพแวดล้อมทั้งปวงของผู้นั้นประกอบด้วย

(4) ในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอาจกำหนดให้ ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฝึกอาชีพ ทำงานบริการสังคมหรือให้ ดำเนินการอื่นใดตามความเหมาะสม เพื่อให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตโดย ห่างไกลจากยาเสพติด

**ข้อตกลงเกี่ยวกับการชดใช้ความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินต่อ
บุคคลอื่นในขณะทำงานบริการสังคม
ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ ก.ค. 0409.7/14206
ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2549**

ในกรณีที่ผู้กระทำผิดทำให้เกิดความเสียหายหรือบาดเจ็บต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สินต่อบุคคลอื่นในขณะทำงานบริการสังคม ที่ไม่ได้เกิดจากความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้กระทำผิด และงานที่จัดให้ทำต้องไม่เป็นงานที่เสี่ยงภัย สามารถเบิกค่าใช้จ่ายเพื่อชดใช้ความเสียหายหรือบาดเจ็บได้ ตามหลักฐานทางการเงินเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 5,000 บาท ต่อการทำงานบริการสังคม 1 ครั้ง ทั้งนี้ต้องมีบันทึกความเสียหายและการชดใช้ความเสียหายด้วย

Filename: book
Directory: C:\Documents and Settings\PDBKK4\Desktop
Template: C:\Documents and Settings\PDBKK4\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dot

Title: คำนำ

Subject:

Author: DOPmaster

Keywords:

Comments:

Creation Date: 8/3/2007 9:51:00 AM

Change Number: 3

Last Saved On: 8/3/2007 12:33:00 PM

Last Saved By: PDBKK4

Total Editing Time: 19 Minutes

Last Printed On: 8/3/2007 12:33:00 PM

As of Last Complete Printing

Number of Pages: 24

Number of Words: 3,378 (approx.)

Number of Characters: 19,258 (approx.)